

een opvallende verandering van den pols bij liggingsverandering van den lijder, bijv. een klimmen tot 120 slagen, indien de patiënt na langere rust even gaat opzitten. Ter voorkoming van deze verwickeling behoort in de eerste plaats de wond, zoodra zij onder behandeling komt, zeer nauwkeurig te worden verzorgd, terwijl daarna behoort te worden zorggedragen, dat de uitwendige wond zich niet sluit, vóórdat de verwonding der hersenen zelf van de diepte uit is dichtgegranuleerd. Van groot belang is het voorts, dat alle schedelverwondingen zoo lang mogelijk, minstens verscheidene maanden, onder behandeling van denzelfden geneesheer in hetzelfde ziekenhuis blijven (*Deutsche med. Wochenschr.* 1916, n°. 26).

WOLFFENSPERGER.

Fulguratie bij kanker. — In de *Archives d'électricité médicale* Sept. 1916 wordt een mededeeling van DE KEATING-HART in de Société de Méd. de Paris gerefereerd. Zij betreft een ziektegeval, waar een ulcereerend gezwel het geheele ooglid ingenomen had. Alle weeke deelen waren geïnfilteerd tot op het bot toe. Gedurende 39 maanden was patiënt tevergeefs behandeld met X-stralen door BÉCLÈRE. Patiënt werd toen gezonden aan de DE KEATING-HART, die de gezwelmasse zoo zorgvuldig mogelijk weglepde, daarbij echter de gezonde omgeving spaarde. De wond werd slechts éénmaal gefulgureerd en genas verder zonder stoornis. De verkregen uitkomst was cosmetisch zeer goed en een recidief was sinds 1 jaar niet opgetreden. Dit zegt des te meer, waar de ingreep, van heelkundig standpunt bezien, weinig radicaal geweest was.

DE KEATING-HART wijst erop, dat, waar men de fulguratie van de open wond kan toepassen, een conservatieve heelkunde, noodig waar belangrijke lichaamsdeelen er mee gemoeid zijn, geoorloofd is.

Intusschen schijnt het Ref. bij dit geval niet onwaarschijnlijk, dat het wegblijven van recidief voor een groot deel — misschien zelfs geheel — te danken zal zijn aan de sterke voorafgaande bestralingen. Men ziet toch af en toe, dat een huidkanker op de krachtigste radium- en röntgenbestralingen nauwelijks of onvoldoende reageert, terwijl een daarna verrichte, onvolledige operatie (uitlepeling) plotseling de wond reinigt en glad doet genezen.

Er kan daarom, bij de stralenbehandeling van ulcereerende kankers, niet genoeg op aangedrongen worden, de hoofdmasse van het gezwel liefst vóór de bestralingen, maar desnoods ook er na, met den scherpen lepel te verwijderen.

G. F. GAARENSTROOM.

Dermatitis, veroorzaakt door afscheiding van een kever. — RODHAIN en HOUSSIAU hebben indertijd beschreven, hoe in Leopoldville (Belgisch-Congo) een aantal gevallen van dermatitis voorkwamen,